

vseh dežela

Proletarci

združite se!

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

Štev. 9 (No. 9).

Chicago, September, 1907

Leto II. (Vol. II.)

Našim cen. naročnikom in sodrugom na znanje.

Sodr. Frank Petrič, kateri je bil na agitatoričnem potu za "Proletarca", se je radi posebnih zadržkov vrnil domov.

To leto nam zdaj ni mogoče dobiti pripravnega človeka za ta posel, vsled tega apeliramo na vse cen. sodruga, naročnike in zavedne delavce, da sami pošljejo zaostalo naročnino in med seboj agitirajo za nove naročnike.

Vsa tezadevna poročila daje upravnništvo in uredništvo lista, 683 Loomis st., Chicago, Ill.

HAYWOOD PROST!

V zadnji števec "Proletarca" sem povedal, da upamo, da bomo sredi avgusta t. l., pozdravili Haywooda kot svobodnega moža, ker smo prepričani, da je po nedolžnem zaprt in obtožen. Upanje se je spolnilo.

Porotniki so soglasno priznali sodr. Haywooda nedolžnim. To pove mnogo, če pomislimo, da so bili porotniki sami kmetje, ki nimajo pojma o boju med delom in kapitalom in da so leto dni vsi časniki v Boise, Idaho, slikali Haywooda kot najbolj krvoločnega morileca in dinamitarda, ki stremi le za tem, da bi pomeril vse, kar se protivi "Zapadni zvezi rudarjev".

Kapitalistični zarotniki, pinkertenci, gubernator Gooding in druga malovredna svojata so delali račun brez zavednih delavcev ameriških in brez zdrave kmečke pameti. In ker so se zanesli le na svoja hudodelska sredstva in mahinacije, ne vpoštevajoč naraščajočo zavednost delavcev in nepokvarjeno kmečko pamet, so podlegli; delavci in resnica so pa zmagali sijajno.

Ko je dne 28. julija poročal brzojav širom Amerike, da so porotniki spoznali sodr. Haywooda nedolžnim, so starim delavskim veteranom zalile solze oči, ki so videli strahopeten justičen umor leta 1887 v Chicagu na sodr. Spiessu, Parsonu in drugih. Niso hoteli verjeti, dokler niso z lastnimi očmi čitali brzojavko, oznanjujočo svobodo za sodr. Haywooda.

Chikaški delavci, združeni v "Obrambni zvezi" Moyer, Hay-

wood, Pettibone, so takoj brzojavnim potom pozvali sodr. Haywooda v Chicagu na javen shod, ker vidijo v sodr. Haywoodu nepodkupljivega ameriškega delavskega voditelja, obenem pa v njegovi oprostitvi zmago organiziranih delavcev nad kapitalističnimi zarotniki.

Dne 11. avg. t. l. ob sedmi uri zjutraj se je pripeljal sodrug in rudar Haywood v Chicagu, da se odzove vabilu, katerega so mu doposlali chikaški delavci.

Na železniškem peronu ga je pričakovalo kakih 400 oseb, bili so delavci in delavke raznih obrtnih strok in narodnosti. Med pričakujočimi je bilo tudi 5 Slovencev.

Komaj je stopil Haywood na peron, pozdravili so ga burni slavakliči v raznih jezikih; mlajši sodrugi in delavci so ga pa hoteli dvigniti na rame, da bi ga nesli po stopnjicah navzgor. Ali ta namen je Haywood ubranil s tem, da se je uprl s svojo orjaško močjo.

S koločvora se je odpeljal Haywood v hotel "Briggs", kjer so ga posetile deputacije raznih organizacij.

Za popoldne je bil napovedan javen shod v Luna parku. Že pred tretjo uro popoldne je bilo kakih 40 tisoč ljudi v parku. Nekoliko minut po treh je godba zaigrala maršejezo, tedaj je pa ustopil Haywood, katerega je spremljala "socialistična mladeniška zveza". Ljudska množica mu je prirejala barne ovacije. Komaj se je preril do govorniškega odra, kajti vsaki delavec mu je hotel seči v roke in tako izraziti svoje veselje, da se je kapitalistom ponesrečil nameravani justični umor v Boise, Idaho.

Shod je odprl sodr. Gustav Fraenkel, ki je dal besedo sodr. Noekelsu, tajniku "Chikaške delavske zveze".

Noekels je v imenu organiziranih chikaških delavcev čestital Haywoodu, da je bil spoznan nedolžnim. Za njim je nastopil Haywood. Trajalo je nekoliko minut, predno so polegli slavakliči in je pričel govoriti Haywood.

Njegov govor se glasi približno tako-le:

"Gospodje in dame, člani "Moyer, Haywood, Pettibone konference", sodrugi, bratje in delavci. Veselim srce Vam izrekan da-

nes zahvalo v imenu vseh delavcev na Zapadu. Podpora, katero sem prejel od Vas in drugih tekom mojega procesa, je završila, da bivam danes med Vami. Edino je, kar me žalosti, da ne vidim danes stati ob moji strani Moyerja in Pettibona. Dovolite mi, da še enkrat povdarim, da se imam vobče zahvaliti delavcem Zdr. drž., posebno pa chikaškim, da stojim danes živ pred Vami. Še sanjalo se ni nikdar državnim uradnikom, ne lastnikom rudnikov, da bi mi kedaj imeli pravično sodbo. Njih načrt, ko so nas odpeljali iz Colorade v Idaho, je bil: nas pod vsakim pogojem obesiti. Pa ne morda radi tega, da bi nas videli umreti, ampak da bi zastrašili delavce, da bi potem za nje delali kot sužnji. Ako bi nas ne bi bili podpirali Vi in drugi, nikdar bi se ne bilo z nami postopalo pošteno tekom procesa. Vi se morda še spominjate, kako so nas s silo odgnali iz Colorade in da se nam je zabranil "habeas corpus" — navadna pravica vsakega ameriškega državljanca.

Nihče ne more dvomiti, da se je idaški gubernator Gooding le radi tega nekaj dni prej razgovarjal z višjimi sodniki, da so odklonili pravico — "habeas corpus". Vi veste, da smo uložili priziv tudi na najvišje zvezno sodišče. Tudi ta rezultat je Vam znan. Ali Vi tudi veste, da se je predsednik Roosevelt izrazil o nas, ne da bi ga bil kdo vprašal za njegovo mnenje."

Sedaj je nastal hrup in marsikatera pikra beseda se je čula proti predsedniku. Ko se je poleg vihar, je Haywood nadaljeval:

"Vi veste, da nas je dne 14. oktobra t. l. imenoval neželjene državljanca. Ali se je vsled predsednikovega izraza, lahko skovalo javno mnenje proti nam. Nikdar prej niso delavci v deželi stali taki sovražni koaliciji nasproti. Proti niso bili le vsi kapitalisti, ampak tudi dve državni vladi in zvezna vlada. Tako kakor danes pred Vami stojim, predstavljam to, kakor pomeni sloga med delavci. Ker so nam delavci pomagali, radi tega smo zrušili tudi kapitalistično zaroto v mojem slučaju. Radi tega se imenujem tudi tipifikacija združenih delavcev, ker se je v mojem slučaju pokazalo, česar zmorejo združeni delavci. Tipifikacija v tem smislu

pomeni, da morajo delavci v razrednem boju stati rama ob rami. Kakor se kapitalisti in trgovci združujejo sebi v dobro, tako se moramo tudi mi organizirati. Mi imamo za rešiti problem, katerega pa nemoremo rešiti, dokler vsi delavci — možki ali ženske — ne delamo složno. Vi unijski delavci tudi ne smete sklepati nikakršnih pogodb z delodajalci. Individualno ste nič ali nekaj. Dosežete le takrat nekaj, če ste člani velike organizacije."

Potem je Haywood govoril o zgodovini "Zapadne zveze rudarjev. Povedal je, da se je rodila v isti celici dne 15. maja 1903, v kateri je bil on zaprt.

Rekel je, da tekom časa, ko je bil v ječi, nikdar ni smatral sebe za mučenika, da je trdo zaupal, da zadobi prostost, ker je vedel, da ga čuvajo milijoni oči.

Koncem svojega govora se je Haywood toplo zahvalil vsem ženskam, za njih požrtvovalni trud.

Za Haywoodom so govorili še drugi govorniki, med njimi tudi sodr. Mills iz Seattle, Wash.

Ko je Haywood končal s svojim govorom, je na stotine ljudi drlo k njemu. Ženske in otroci s solzami v očeh ga hoteli objeti, drugi so mu stiskali roke. Taki situaciji pa tudi orjaški Haywood ni bil kos.

Zmučen je sedel na stol. Ali sprejemni odbor spoznavši situacijo, mu je naglo napravil pot in ga odpeljal k sodrugu Frank Schrecku na 51. in Halsted ulici, da se odpočije.

Med drugimi govorniki omenjamo še sodr. Millsa iz Seattle, Wash., ki je med drugim, ko je zagledal vdovo sodr. Parsona, dejal tole: "Ako bi bili delavci pred dvajsetimi leti tako zavedni, kakor so dandanes, tedaj bi ne obesili soproga te žene, kakor tudi ne drugih mučenikov za delavsko stvar. Obravnava Haywood je dokazala, česar zmorejo delavci, če so složni, ako se združijo v skupni obrambi."

Socializem je nov štadij (doba) v kulturnem razvoju človeške družbe. Pojavil se je in prišel bo in ni je sile, ki bi ga ustavila.

Klerikalizem se nagiblje proti večeru. Preživel je svojo dobo in propadel bo in ni je sile, ki bi ga obdržala.

kajti iz tebe bo izšel vodja, ki bo-
de pasel moje izraelsko ljudstvo." Res se tako glasi v začetku 5. po-
glavja knjige preroka Mihata. (8. stoletje pr. Kr. r.)

Ta je pa najbrž hotel le izreči, da bo mesija iz rodu Davidovega, ki je bil betlehemiški rod. Ker bi moral Jezus uresničiti vsa upanja, ki so bile v zvezi z mesijo, so vsled krivega tolmačenja prerokovega izreka premestili njegov rojstni kraj v Betlehem, dasiravno se opisuje v novem testametu Galileja, severni del židovske države kot njegova domovina, bivališče njegovih starišev in kraj, kjer je deloval. Oba evangelista sta se poslužila različnih sredstev, da sta Betlehem določila za rojstni kraj Jezusa. Matevž dovoli že v začetku stanovati starišem v Betlehemu, da so potem iz strahu pred naslednikom Herodeža bežali v Nazaret. Luka pa blagohotno dovoljuje stanovati starišem v Nazaretu, da lahko radi neke davčne cunitve ali štetja potujejo v Betlehem, po rojstvu se pa zopet vrnejo v Nazaret. Tako si nasprotujeta oba poročila.

Herodež je prosil modre, da ga naj obvestijo, ako najdejo dete. Tako poroča zopet Matevž. Ali modre je bog posvaril in vrnili so zopet v svojo domovino, ne da bi ob povratku obiskali Jeruzalem. Herodež potem zaukaže pomoriti vsa deteta v Betlehemu in okolici. Takšen zločin bi moral obuditi po vsi državi splošno ogorčenost. In gotovo bi ta zločin zabeležil tudi kak zgodovinar. O vsem tem zgodovina molči. Nasprotno pa vemo, da se je Herodež trudil, da bi se prikupil Židom. Zidal je novo krasno svetišče, in ko je vsled slabe letine nastala lakota, je pa spraznil svojo zakladnico. Ako bi Herodež hotel zvedeti, kje biva dete, bi za modrimi poslal skrivaj gleduha, in tako zvedel, kje biva novorojeni židovski kralj. Pravljico o morjenju otrok v Betlehemu so izmislili radi tega, da bi se dokazalo, da je sam bog čuval Jezusa, da so se že ob njegovem rojstvu vršili taki dogodki, ki so pričali, da je detetu Jezusu namenjena velikanska prihodnost.

Take pravljice se pripovedujejo o mladosti vseh znamenitih mož. Tudi detetu Buddha je pretila nevarnost po njegovem striču. Tudi o Mojzesu kroži pravljica, da ga je bog že v najmežnejši mladosti čuval. Mesto Herodeža nastopa v pravljici o Mojzesu egipčanski kralj Farao, ki je ukazal pomeriti vse židovske otroke.

Kasnejše neki angelj posvari Jožefa, da z Marijo in detetom beži v Egipt. Po smrti Herodeža ga zopet angelj obvesti, da je sedaj pot prosta v Nazaret.

Ob ti priliki se zopet našteva tri prerokovanja, da se zgodilo, kar je bog že zdavnej odločil. Posebno smešno je " prerokovanje " o preselitvi v Nazaret. To mesto se v starem testametu niti ne omenja. Evangelist se je tu zmotil, najbrž je uporabil za svoje utemeljevanje Jezajasa 11:1, kjer prerok o prihodu pričakovanega odrešenika pravi: " In rajž (nekateri pravijo bilka) bo pogal iz debla Izajasa (Izaj, oče Davida) in

mladika bo pognala iz njegove korenine. Mladika je v starem hebrejskem jeziku nezmer. Iz te besede so pa skovali nazarenee.

Sedaj pa primerjajmo poročilo Luke s poročilom Matevža. Luka poroča pred rojstvom Jezusa, o rojstvu Janeza Krstnika, ob čigar rojstvu so se tudi godili čudeži, Matevž ne vé o tem nič. V poročilu Luke naznani rojstvo Jezusa angelj Gabriel direktno Mariji, ne Jožefu, kakor poroča Matevž. Tudi Luka pripoveduje, da se je Jezus porodil v Betlehemu, ali on navaja drugačne okolščine kot Matevž. On niti z besedico ne omenja modrih, zvezdo, betlehemiški detomor in beg v Egipt! Nasprotno pa našteva zopet mnogo dogodkov, o katerih Matevž nič ne vé!

Oba vesta mnogo povedati iz življenja Jezusa, glede dogodkov, ki so se vršili ob njegovem rojstvu, si pa nasprotujeta. Luka navaja ljudsko štetje kot vzrok, da je lahko zapisal, da se je Jezus porodil v Betlehemu. O tem štetju, ki se je vršilo, ko je bil Kvirinius cesarski namestnik v Siriji, poročajo tudi drugi zgodovinarji. Ali to štetje se ni vršilo nikdar po vsi državi, kakor poroča evangelist.

Sploh pa to ni bilo ljudsko štetje, ampak cenil se je le davek in sicer vedno le za posamezne dežele. Ta cenitev davka se je pa vršila še le po smrti Herodeža, in ne v Galileji, ker Galileja se takrat še ni prištevata k Siriji. Sploh pa Rimljani niso nikdar zahtevali pri davčnih cenitvah, da bi ljudje morali tje, kjer so bili doma. Rimljanom se šlo je za davke, ne pa za to, da bi vedeli, odkod je kdo doma.

Kar se tiče rojstva v Betlehemu, je vse izmišljeno, je navadno pesniško delo. Luka pripoveduje tudi " o hlevu in jaslicah ", " o oznanjenju rojstva pastirjem po angeljih ", ki pojo slavo in po končanem slavospevu zopet odmarširajo v nebesa, sploh njegova pripoved je taka, ki je vseh ljudem, ki nemorejo živeti brez vladarja obdarovanega z čeznaravno močjo.

Tudi Luka navaja več prerokov, da bi dete Jezus bil pripoznan za obljubljenega odrešenika. Tudi stari Šimen in " prerokinja " Ana so izmišljene osebe. Najdemo jih le v tretjem evangeliju. Jožef in Marija se " čudita ", " da se je o njem govorilo ", za kar se mi čudimo, ker je bilo preje toliko božjih razodetj. Ali sta Jožef in Marija v tem kratkem času pozabila že vsa božja razodetja?

Ko so kasnejše stariši našli 12 let Jezusa v Tempelju in on imenuje boga svojim očtom, " ne razumita, kar je ž njima govoril ". Evangeliji tudi poročajo, da njegovi stariši in prebivalci v Nazaretu niso hoteli verjeti kar tako, da je Jezus obljubljeni odrešenik. Kar zopet verjeti nemoremo, če so se ob njegovem rojstvu vršili veliki čudeži.

Čudeži bi morali prepričati vendar vsakega človeka.

Ako po prečtetanju biblijskih poročil o rojstvu Jezusa vprašamo: kaj vemo o rojstvu Jezusa, kaj lahko sprejmemo za resnico?

Tedaj je odgovor kratek:

Nič!

Povest o rojstvu ni resnica, ampak — pesniško delo.

MOLI IN DELAJ!

Napisal J. Z—k.

Resnica je, in tako nas učita božje razodetje in zdrava pamet, da je vsak človek ustvarjen za delo. " Kakor ptič za let, tako človek za delo. " (Job. 5, 7.)

" Gospod Bog je človeka postavil v raj veselja, da bi ga obdeloval. " (I. Mojzes. 2, 5.)

Tako pravijo duhovniki in krščanski socialci v fraku in cilindru delavcem, kedar hočejo ljudi prepričati, da so radi tega na svetu, da delajo, molijo in svojimi žulji reče cesarje, kralje, kneze, papeža, kardinale, škofo, nižje duhovnike, leno redovnike in redovnice, plemenito krvne in plebejske tvorničarje.

Delavec in kmet naj delata, trdo delata, da si ohranita zdravje in neakata visoko starost, poleg naj pa še molita, da ju bog po smrti radi prestanega trpljenja na tem svetu, ne bo kaznoval z večnim pogubljenjem.

To je modrost duhovnikov in krščanskih socialcev, gola orodja vseh kronanih in nekronanih izkoriščevalcev.

Ako je tako modrovanje logično, zakaj ne opravljajo ročnih del cesarji, knezi, papeži, škofje in vsa druga sodruga, ki se redi ob stazah delavca in kmeta? Zakaj?

Vsa imenovana gospoda dobro vé, če človek težko dela po deset ali več ur na dan v delavnici, tvornici, na stavbišču, v rudniku, premogokopu ali v gozdu in na polju, da človeka čaka prerana smrt in da koncem svojega življenja sploh ne vé, čemu je živel?

Zategadelj priporočajo delavcu in kmetu: Moli in delaj!

Delati noče imenovana gospoda, pač le moliti.

Zakaj moliti?

No, da bi delavca in kmeta prepričala, da jih bode bog na drugem svetu odškodil, ker so jih drugi ljudje na tem svetu oguljufali za življenje.

Pa zakaj še?

Ker se pri molitvi ne trpi toliko, kakor pri ročnem delu, in ker molitev nekaterim ljudem — duhovnikom, redovnikom in redovnicam vseh ver — več nese, kot ročno delo.

" Ob dela svojih rok boš jedel. Blagor ti, dobro se boš počutil. " Tako je zapisano v svetem pismu.

Ako je to resnica, zakaj papež, škofje in drugi višji pisnarji ne jedo od dela svojih rok? Le-ti bi morali biti vsakemu delavcu in kmetu vendar vzgled, ker so namestniki božji in se z bogom vsaki dan prijateljsko razgovarjajo. Zakaj niso?

Ker več nese, ako se delavcu in kmetu priporoča: moli in delaj, kakor če bi sami molili, poleg pa še delali.

Slovenski zajedalci, to so ljudje, ki žive od dela drugih ljudi, priporočajo radi izrek slovenske-

ga škofa Slomška: " Prebrisana glava, pa pridne roke so boljše bogastvo kot zlate gore. "

Zakaj?

Z drugimi besedami bi se reklo takele: " Ti slovenski kmet in delavec smeta goljufati svojega bližnjega, ako molita in se skesata svojih grehov, vama bo pred bogom odpuščeno, če le z delom reдите nas, ki mrzimo ročno delo. "

Da je to resnica, dokazuje fakt, da se Slomšek ni pečal z ročnim delom, temveč ga je priporočal le drugim, naobratno je bil pa prebrisan glave, za svojo lastno osebo, ker si je izbral stan in se s pomočjo tega stanu dvignil tako visoko, da mu ni bilo treba opravljati ročnih del. Z eno besedo: Izbral si je stan, da je lahko iz drugih Slovencev-trpinov norce bril, sam pa živel brezskrbno življenje.

In to govori jasno, zakaj ga nekateri slovenski duhovniki tako priporočajo in tudi posnemajo, seve z drugimi besedami.

Morda ni res?

Še ni dolgo, ko je neki bradati slovenski misijonar v državi Minnesota, ko je pridigoval o tatvini, izrekel te-le pomembne besede:

" Delavec! Ne mislite, da je tatvina le takrat, če se komu kaj ukrade. Tatvina je tudi, ako se delavec pri delu odpočije, ker je že s tem oškodoval svojega gospodarja. "

Zakaj je neki bradati slovenski misijonar v Minnesoti tako pridigoval, bo vprašal marsikateri delavec zdrave pameti, ko vendar gospodarji ne plačujejo polno vrednost dela delavcu, ko so vendar taki gospodarji tatovi, ne pa delavci?

Zakaj?

No, ker bradati slovenski misijonar smatra delavce za navadne bedake in misli, da se niso nikdar razmišljali o izrekih, s katerimi mislijo prefrigranci obdržati kmeta in delavca v sužnosti, da bi vedno delala za postopače v fraku in talarju.

Moli in delaj!

Ta izrek je izgubil pri zavednih delavcih in kmetih svojo veljavo. Zaveden delavec ali kmet, sploh vsak producent je le za to, da se dela, ne pa moliti. Dela naj vsakdo, toda ne do brezzavednosti, ne toliko, da bi škodilo človeškemu zdravju, molitev naj se pa opusti, ker ne hasne nikomur.

Dela naj vsakdo, tudi cesarji, knezi, papež, kardinali in vsi drugi današnji trotje v človeški družbi.

To je zahteva zavednih delavcev in kmetov.

In dokler te zahteve ne upoštevate, pojdite se solit vsi, ki priporočate: " Moli in delaj! "

Listnica uredništva.

V. Illinois. S. K. Priročili in nekaj pridjali, ker vemo, da se stri-njaš. Brez zamere. Pozdrav!

— Chicago, ? ? P. Poznamo tistega požrtvovalnega brata, ki vleče iz blagajne S. N. P. J. po 4 tolarje na dan radi tega, ker " ljubi " svoj narod. Ali priporočamo Vam, da se s svojim dopisom obrnete na " Glas Svobode ", ker je ta list glasilo jednote. Pozdrav — pa brez zamere!

nevedoma govori neresnico, ker ne pozna socialnih razmer, ki so bile pred revolucijo na Francoskem.

Krivično je tudi, ako se Robiespierru, Dantonu, Maratu in drugim voditeljem revolucije očeta krivolčnost. Samoobsebi je umevno, da voditelji revolucije niso mogli držati kržem svojih rok, ako niso hoteli biti v očeh francoskega naroda navadni izdajalci, ko so se plemiči-izseljenci na raznih evropskih dvorih širokoustno pridušali, da se bodo vrnili na čelu močne vojske v Francijo, potolkli vse, da ne bodo prizanašali ne odrašenim, ne deci, ako le diše po revoluciji.

Plemiči-izseljenci so sejali veter, sami in njih privrženci so pa želi vihar. Obljubovali so, kako bodo obešali in privezovali revolucionarce na kolo, njim in njih privržencem je pa gljotina sekača glave. To kar so želeli in obljubovali drugim so sami prejeli v drugi nekaj milejši, pa vendar kruti podobi.

Dokajski zgodovnopisci in razni drugi kječeplazci pravijo, če so že drugi morali umreti na morišču, vsaj kralju in kraljici naj bi bili prizanesli. Posebno zadnjo opisujejo kot angeľja francoskega naroda, da si je bila v resnici vse kaj drugega, kar dokazuje tist, katerega ji je pisal nje brat, Jožef II., avstrijski cesar, ko so se pričeli zbirati nad francoskim kraljestvom pogunostni oblaki, oznanjujoč vsevničujočo nevihto.

Iz tega pisma navajamo tu le ml odstavek v dokaz, kako krepostna je bila Marija Antonijeta in koliko se je brigala za blagor francoskega naroda. Odstavek se glasi:

"V drhu si oglejte vse evropske kraljice, in poučite se o njih življenju; primerjajte njih starost z Vašo in z Vašim poročajem; združite s tem tudi opazovanje o narodu, med katerim živite, in misli bodele marsikaj težkoč v svojem življenju, pa tudi marsikaj prednosti. Primerjajte n. pr. cesarico, ki šteje 60 let, ki je suverenka in vdova. Glejte tu nasilje, kateremu se je sama uklonila, in dostojnost, katero je umeča čuvati. To ni vseeno. Ali ni (Konec sledi.)"

Listu v podporo:

Frank Podboj 50c.

POZOR SLOVENCIM IN HRVATJEM!!!

Slavnemu občinstvu v Chicagu inokofici naznanjamo, da sva odprla na

**623 So. THROOP ST.,
novourejeno pekarijo,**

kjer pečeva najokusnejša raznovrstna peciva. Za sveže pecivo in solidno postrežbo jamčiva. Bratje, podpirajte edino domače podjetje v tej stroki!
Z odličnim spoštovanjem

JUR. CURIČ & ALEX. IVČEC
623 So. Throop St., Chicago.

Jugoslovanska vinarna!

Podpisani naznanjam Hrvatom in Slovencem v Chicagi in okolici, ra točim najboljša raznovrstna vina po primirni ceni.

Pridite, pripeljite znanca in prijatelje, da se prepričate.
i Z vsem spoštovanjem

Slavoljub Štajdohar,
316 W. 18th St. Chicago.

Ozdravljena težke bolezni ženskih ustrojov maternice belega toka, bolečin v želodcu in križu

Marija Rezič
209 5th St. Union Hill, N.J.

ROJAKI

zapómnite si, da je samo oni zdravnik dober in izkušen kateri zamore dokazati, da je že mnogo in mnogo bolnikov ozdravil.

Na stotine naših rojakov se zahvalnimi pismi in svojimi slikami

zahvaljuje za zadobljeno zdravje primariusu najznamenitejšega, najstarejšega in najzanesljivejšega zdravniškega zavoda v New Yorku in ta je:

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE.

To je edini zdravniški zavod v Ameriki v katerem prvi svetovni zdravniki in Profesorji posebnim modernim načinom zdravijo vse bolezni brez izjeme, bodisi katere koli ukutne, kronične ali zastarele bolezni kakor: bolezni na pljučah, prsih, želodcu, črevah, ledvicah, jetrah, mehurju, kakor tudi vse bolezni v trebušni votlini bolezni v grlu, nosu, glavi, nervoznost, živične bolezni, prehudo utripanje in bolezni srca, katar, prehlajenje, naduho, bronhialni, pljučni in prsni kašelj, bljuvanje krvi, mrzlico, vročino, težko dihanje, nepravilno prebavljanje, reomatizem, giht, trganje in bolečine v križu, rokah, nogah, ledjih in boku, zlato žilo (hemeroide), grižo ali preliv, nečisto in pokvarjeno kri, otekle noge in telo, vodenico, božjast, slabosti pri spolnem občevanju, polucijo, nasledke onanije (samoizrabljevanja) šumenje in tok iz ušes, oglušenje, vse bolezni na očeh, izpadanje las, luske ali prh naglavi, srbenje, mazulje, lišaje, ture, hraste in rane, vse ženske bolezni na notranjih organih, neurastenični glavobolj, neredno mesečno čiščenje, beli-tok, bolezni na maternici. i. t. d. kakor tudi vse ostale notranje in zunanje bolezni. Tu edino se ozdravi jetika in Sifilis točno in popolnoma, kakor tudi vse **tajne ali spolne bolezni.**

Zatoraj rojaki Slovenci! mi Vam svetujemo, da poprej nego se obrnete na katerega drugega zdravnika ali zdravniški zavod, prašate nas za svet, ali pišete po **Novo obširno knjigo „ZDRAVJE“**, katero dobite **zastonj**, ako pis mu priložite nekoliko znamk za poštnino. Ta knjiga obsega preko 160 strani z mnogimi podučljivimi slikami v tušu in barvah.

ZASTONJ!

ZASTONJ!

Ozdravljen od reumatizma v rokah in nogah.

John Trebec
Box 196 Tercio, Colo.

Kujiga Zdravje

Vsa pisma naslavlajte na sledeči naslov:

**The Collins
N. Y. Medical Institute
140 West 34th St.
NEW YORK, N. Y.**

Potem smete mirne duše biti prepričani v najkrajšem času popolnega ozdravljenja

Ozdravljena od slabokrvnosti, kašlja, težke bolezni v prsih in zlatenice.

Johana Košir
Box 122 North Bergen, N.J.

POZOR! SLOVENCIM! POZOR! SALOON

z modernim kegljiščem

Sveže pivo v sodčih in buteljkah in druge raznovrstne pijače ter unijske smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno. **Postrežba točna in izborna.** Vsem Slovencem in drugim Slovanom se toplo priporoča

Martin Potokar

564 So Center Ave., Chicago.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Zdravniška preiskava brezplačno—plačati je le zdravlilo, 647 in 649 Blue Island Ave., Chicago
Uradne ure: Od 1 do 3 popol. Od 7 do 9 zvečer.
Izven Chicage živeči bolniki naj pišejo slovens

Slovincem in Hrvatom naznanjamo, da izdelujemo raznovrstne

OBLEKE

po najnovejšem kroju. Unijsko delo; trpežno in lično. V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, ki spadajo v delokrog oprave — oblek. Pridite in oglejte si našo izložbo. Z vsem spoštovanjem

J. J. DVORAK & CO.

598-600 Blue Island Ave

Chicago.

Jože Sabath

advokat in pravni zastopnik v kazenskih in civilnih zadevah.

Pišite slovenski!
1628 1638 Unity Building
79 Dearborn St., Chicago, Ill

Res. 5155 Prairie Ave.
Phone Drexel 7271.

Košiček Bratje SALOON!

Dobro pivo, wiskey, likere, vino, izvrstne smodke in pigrizki

Oglasite se na Centri.